

MOSTY

Národní rada osob se zdravotním postižením ČR

je organizací s celostátní působností. Základním cílem její činnosti je obhajoba, prosazování a naplňování práv, zájmů a potřeb osob se zdravotním postižením, a to bez ohledu na druh, věk a rozsah zdravotního postižení.

Kontakty:

NRZP ČR
Partyzánská 7, 170 00 Praha 7
www.nrzp.cz
e-mail: nrzp@nrzp.cz
tel.: 266 753 421

Poradna pro osoby se zdravotním postižením a seniory (bezplatná poradna)

Partyzánská 7, 170 00 Praha 7
tel.: 266 753 427
fax: 266 753 431
e-mail: poradna@nrzp.cz
SMS linka pro neslyšící: 736 105 585

Konzultační hodiny:

Pondělí	9.00 – 12.00	13.00 – 16.30
Úterý	9.00 – 12.00	13.00 – 16.00
Středa	9.00 – 12.00	13.00 – 17.00
Čtvrtek	9.00 – 12.00	13.00 – 16.00
Pátek	9.00 – 11.00	

Poradny pro OZP v regionech

Prostřednictvím sítě poraden pro uživatele sociálních služeb.
Více na www.poradnaprouzivatele.cz
E-mail: poradna@poradnaprouzivatele.cz

Podpora zaměstnávání OZP

Prostřednictvím specializovaného webu
www.praceprozp.cz.

Sbírkový účet NRZP ČR

Schváleno MHMP č. MHMP/797060/2008 jako veřejná sbírka na podporu:

- distribuce EUROKLÍČŮ osobám se sníženou schopností pohybu
- informační kampaně k rozšiřování EUROKLÍČŮ v rámci ČR

Sbírkový účet číslo: 225674911/0300

Všem dárcům předem děkujeme.

Národní rada osob se zdravotním postižením ČR

SKOK DO REALITY se přejmenoval na MOSTY – Časopis pro integraci!

MOSTY – Časopis pro integraci je pokračováním úspěšné publikační činnosti Národní rady osob se zdravotním postižením ČR, která Vám 10 let přinášela zdarma informace z oblasti legislativy pro osoby se zdravotním postižením na stránkách novin Skok do reality. Svým čtenářům chceme i nadále poskytovat ty nejlepší služby a informace, které usnadňují orientaci v problematice zdravotního postižení. Rozhodli jsme se proto,

že budeme připravovat atraktivnější a bohatší periodikum. Prvním krokem v tomto úsilí je nový název MOSTY – Časopis pro integraci a nový vzhled časopisu. Věříme, že obě změny uvítáte a že se zvýší oblíbenost našeho periodika. Do rukou se Vám nyní dostává první číslo časopisu, který navazuje na poslední vydání Skoku do reality z dubna letošního roku. MOSTY – Časopis pro integraci rozesíláme všem čtenářům i nadále zdarma.

Dopis Václava Krásky čtenářům

Vážení čtenáři, v těchto dnech uplynulo 10 let od ustavení Národní rady osob se zdravotním postižením ČR. Vznikem této organizace se dovršilo úsilí mnoha představitelů hnutí osob se zdravotním postižením o vytvoření orgánu, který by věrohodně a nepochybnitelně zastupoval občany se zdravotním postižením a prosazoval jejich zájmy.

Po roce 1989 vznikly stovky organizací osob se zdravotním postižením, které hájily zájmy jednotlivých druhů zdravotního postižení nebo zájmy lidí se zdravotním postižením v různých městech, obcích a regionech. Tyto nově vzniklé iniciativy se postupně sdružily pod Sbor zástupců organizací zdravotně postižených, který založil a po celou dobu také vedl pan Ing. Pavel Dušek. Z bývalého Svazu invalidů postupně vzniklo několik velkých organizací, které vytvořily Sdružení zdravotně postižených v ČR.

Koncem 90. let se stále více projevovalo, že soupeření těchto dvou uskupení nepřispívá k prosazování změn, které by vedly ke zlepšení života lidí se zdravotním

postižením. Patří ke cti tehdejších představitelům Sboru zástupců organizací zdravotně postižených a Sdružení zdravotně postižených v ČR, že se dokázali domluvit a v roce 2000 společně založili Národní radu zdravotně postižených ČR.

Chtěl bych připomenout jména těch představitelů, kteří již mezi námi nejsou a na jejichž podíl na vytvoření společné organizace by se nemělo zapomenout. Byli to paní Zdeňka Hanáková, pan Ing. Vlastimil Císař, pan Ing. Jan Skopec, ale především pan profesor Jan Jesenský, který byl dlouholetým I. místopředsedou Národní rady osob se zdravotním postižením ČR.

Počátky činnosti této organizace byly poměrně skromné. Měli jsme k dispozici dvě kanceláře na Karlínském náměstí, dva zaměstnance a vůli prosazovat změny, které umožní občanům se zdravotním postižením samostatný způsob života. Naším zájmem bylo a je, aby se lidé se zdravotním postižením stali aktivními tvůrci svého osudu.

Činnost Národní rady osob se zdravotním postižením ČR se poměrně rychle rozrůstala a počet organizací,

kteře do ní vstupovaly, úctyhodně přibýval. Z původních 40 zakládajících organizací se jejich počet zvýšil na konci roku 2001 na 77 a každý rok přibývaly další a další. Dnešní počet 112 organizací svědčí o tom, že Národní rada osob se zdravotním postižením ČR získala velkou důvěru lidí se zdravotním postižením a jejich organizací a že je jejich skutečným reprezentantem.

Naplňují se slova prohlášení ustavujícího Republikového shromáždění z 27. června 2000, kde se praví, že „základním úkolem Národní rady zdravotně postižených ČR bude zabezpečování plné účasti osob se zdravotním postižením i jejich zákonných zástupců na formulování politiky vedoucí k vyrovnávání příležitostí této skupiny

občanů a jejím zakotvování v právním řádu ČR“. Věřím, že i další desetiletí činnosti Národní rady osob se zdravotním postižením ČR přinese mnoho pozitivního pro zlepšení života občanů se zdravotním postižením v České republice.

Václav Krása, předseda NRZP ČR

Václav Krása: OZP potřebují někoho, kdo je bude zastupovat

Čím jsi byl před Listopadem?

Před listopadem 1989 jsem byl nejprve sedmáct let účetním v domově důchodců v malé vesnici nedaleko Benešova. Asi dva roky před převratem jsem se stal vedoucím tohoto sociálního zařízení.

Čím se podle tebe osoby se zdravotním postižením (OZP) liší od lidí bez postižení? Liší se jejich životy? A čím se liší podle tvého názoru tvůj život od toho, který bys žil, kdybys neměl postižení?

Nemyslím si, že lidé se zdravotním postižením jsou jiní než tzv. zdraví. Vždyť kdo to vlastně je? Určitě se však liší životy OZP. Nemohou vždy dělat to, co by opravdu chtěly. A co se týká toho, čím bych byl kdyby... Žiji celý život se zdravotním postižením, a tak to mohu říct jen těžko. Cítím však, že bych asi dělal něco s rostlinami. Cítím v sobě sedláka, a to celý život. Mám tedy alespoň skleník a pěstuji, za pomoci rodiny, subtropické a tropické rostliny. Zajímám se o počasí – to k sedlákoví patří, protože na přírodě závisí jeho úspěch.

Proč jsi začal pracovat pro OZP?

Protože se mi zdálo, že umím vyjádřit některé myšlenky dost přesně, a u OZP je docela nedostatek takových lidí. Mimo to mám bohaté zkušenosti ze svého života a čím dál víc jsem si uvědomoval, že OZP jako početná skupina lidí potřebují někoho, kdo je dokáže zastupovat. Tehdy po revoluci bylo asi štěstí, že se hned sešla skupina lidí se zdravotním postižením, která chtěla něco dělat a měla vůli se pustit do realizace představ o tom, jak by se měl život OZP změnit. No a jak do toho vlaku člověk jednou naskočí, tak už se těžko vyskakuje.

Věříš tomu ještě stále? Čemu teď věříš?

Pořád věřím, že moje práce a práce mých spolupracovníků má smysl, neboť se stále více posouváme k tomu, aby lidé se zdravotním postižením žili co nejnornálnější život. Přestal jsem naivně doufat, že by snad tuto práci někdo ocenil. Uvědomuji si, že je potřeba být připraven i na to, že když se nám něco nepodaří, tak to schytáme. Lidé nezřídka hledají viníka mezi těmi, které znají z médií apod., a tak dokonce někdy podle takových mohu i za nezdary

lidí, které ani neznám. Protože jsem „to“ prý měl za ně už dávno zařídít. Pochopil jsem, že lidé velmi často za svůj neúspěch viní jiné lidi nebo okolnosti, a většinou nehledají selhání u sebe. Takže když mi někdo vynadá za svůj vlastní neúspěch, vůbec mě to nepřekvapí a neznejistí. Štve mě pouze, když někdo úmyslně pracuje proti nám a přitom sám má zdravotní postižení. Tomu nerozumím.

OZP jsou mnohdy velmi pasivní – čekají, že se o ně někdo postará. Co by se proti tomu ještě mohlo udělat?

Domnívám se, že se proti tomu příliš dělat nedá a nemá asi ani smysl se tímto problémem zabývat. V jistém smyslu nás ten bývalý režim rozmazloval a někteří z nás si myslí, že to tak bude pořád. Spoléhají, že věci za nás zařídí někdo jiný. Ale jsem přesvědčen, že nastupující generace už bude aktivnější, protože si uvědomuje, že rozhodují o svém životě a zadarmo jim nikdo nic nedá. Jsem totiž věčný optimista a myslím si, že OZP si postupně stále víc budou uvědomovat, že aktivní být musí.

Jana Hrdá

Pavel Dušek: Práce pro OZP je hledáním hranic lidských možností

Čím jsi byl před Listopadem?

Vodákem, trampem s kytarou, programátorem v Tesle (protože si rodiče mysleli, že to pro mne bude dobré), zakladatelem seznamky pro zdravotně postižené Klíč (protože jsem si já myslel, že to může být dobré pro hodně lidí), spoluzakladatelem výrobního družstva nevidomých Spektra (podnikal jsem za Husáka).

Čím se podle tebe osoby se zdravotním postižením (OZP) liší od lidí bez postižení? Liší se jejich životy? A čím se liší podle tvého názoru tvůj život od toho, který bys žil, kdybys neměl postižení?

Stoupá mi adrenalin při řečech o jiných žebříčcích hodnot lidí s a bez postižení. Již před lety jsem našel zjištění, že mému příteli Václavu Krásovi, kterého si velmi vážím již čtvrt století, taky. Ještě jako poslanec neunesl srdceryvný rozhovor kolegů na toto téma a rozhořčeně zvolal: Ale já nemám jiný žebříček hodnot. Já jsem stejný lotr jako vy! Bez postižení bych jezdil už dávno na motorce Harley Davidson. Takhle si budu muset až teď pořídit čtyřkolku.

Proč jsi začal pracovat pro OZP?

Protože slovy bývalého místopředsedy Vládního výboru pro zdravotně postižené občany Jaroslava Hrubého, s nímž jsem měl příležitost společně ujit pořádný kus životní cesty, „největší činy vznikají z naprosté nevědomosti“.

Nelituješ toho?

Ani na vteřinu. Ta práce pro mne vždycky byla hledáním hranic lidských možností. Vzpomínám si, jak jsem se jako malý kluk ptal pana doktora, jestli mohu sedět v kině celou hodinu a půl na filmu Vinnetou. A on mi řekl: „Pamatuj si, prcku. Můžeš.“ Dvacet pět let nato jsem tak pojmenoval jedny noviny...

OZP jsou mnohdy velmi pasivní – čekají, že se o ně někdo postará. Co by se proti tomu ještě mohlo udělat?

Lidé jsou mnohdy velmi pasivní. Ti s postižením si však tento luxus nemohou dovolit, chtějí-li svůj život prožít tak jako většina ostatních. Dá se říct „můžeš“ a ukázat co a jak. A pak s napětím čekat, jak to dopadne...

Jana Hrdá

Co je to elektronická zdravotní knížka?

V nedávné době jsme začali spolupracovat s firmou Velveth Inlet Corporation (dále jen VIC), která se podílí na náboru občanů k přihlášení do systému Elektronické zdravotní knížky. Národní rada osob se zdravotním postižením ČR byla oslovena jak touto organizací, tak organizací IZIP, a.s., aby pomohla se zavedením elektronické knížky mezi osoby se zdravotním postižením. Systém IZIP znamená internetový přístup ke zdravotním informacím pacienta. Po zvážení všech okolností jsme se rozhodli tento projekt podpořit a spolupracovat se společností VIC

na jeho realizaci. Projekt probíhá v České republice již mnoho let a zpočátku byl provázen určitou nevlídností a zpochybnutím. V současné době ho podporuje Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR a velmi rychle se rozšiřuje. Elektronickou zdravotní knížku dnes v ČR vlastní více než 1 500 000 občanů. Hlavní myšlenkou projektu Elektronické zdravotní knížky je umožnit každému občanovi, aby si kdykoli mohl sám zkontrolovat, jaké údaje jsou o něm vedeny ve zdravotnické dokumentaci. Současně aby si každý z nás mohl zkontrolovat,

jaké údaje o nás zaznamenal náš ošetřující lékař, jaké úkony si na nás vykázal, jaké léky předepsal na naše rodné číslo. To jsou všechno velmi důležité informace, které bychom měli ve vlastním zájmu sledovat a měli bychom k nim mít přístup. Elektronická knížka umožňuje ještě další věci. Pokud půjdeme k lékaři, nemusíme s sebou nosit žádnou zdravotní dokumentaci. Stačí ošetřujícímu lékaři půjčit naši elektronickou knížku, dát mu přístupové kódy a on hned zjistí, jaké jsme měli vyšetření, jaké léky užíváme a podobně. Elektronická zdra-

Elektronická zdravotní knížka

Proč si pořídit Elektronickou zdravotní knížku (EZK)?

- V případě krizové situace se zvýší šance na záchranu života.
- Vy i Váš lékař získáte přístup k Vaším zdravotním informacím 24 hodin denně a budete vždy znát například to, jaké léky užíváte.
- Získáte možnost informovat lékaře kdekoli na světě, kde je přístupný internet.
- Informace o Vašem zdravotním stavu budou uloženy v bezpečí.
- Nikdy nezapomenete na své očkování.
- EZK Vás upozorní na zdravotní rizika.

Pracoviště

Adresa

Praha	NRZP ČR, Partyzánská 7, 170 00 Praha 7
České Budějovice	NRZP ČR, Staroměstská 2608, 370 04 České Budějovice
Plzeň	NRZP ČR, nám. Republiky 202/28, 301 00 Plzeň
Karlovy Vary	NRZP ČR, Krymská 1742/6, 360 01 Karlovy Vary
Ústí nad Labem	NRZP ČR, Štefánikova 25, 400 01 Ústí nad Labem
Liberec	NRZP ČR, Zahradní 10, 460 01 Liberec
Hradec Králové	NRZP ČR, Fráni Šrámka 1647, 500 02 Hradec Králové
Pardubice	NRZP ČR, Boženy Němcové 2625, 530 02 Pardubice
Jihlava	NRZP ČR, Havlíčkova 44, 586 47 Jihlava
Brno	NRZP ČR, Cejl 892/32, 602 00 Brno
Olomouc	NRZP ČR, Tř. Kosmonautů 8, 772 00 Olomouc
Ostrava	NRZP ČR, Ostrčilova 2691/4, 702 00 Ostrava
Zlín	NRZP ČR, Gahurova 5265, 760 01 Zlín

Čtyři pilíře Vašeho zdraví

Zdravotní informace ve vlastních rukou

Elektronická zdravotní knížka (EZK) zvyšuje kvalitu poskytované zdravotní péče a šetří čas. Slouží k zapisování i čtení, tedy sdílení zdravotních informací mezi pacientem a lékařem a mezi lékaři navzájem. Je dostupná přes internet z kteréhokoliv místa 24 hodin denně. Uložená data jsou vysoce zabezpečena.

Emergentní dataset (Informace pro záchrannou službu)

Důležitá zdravotní data pacienta nutná pro záchranu života, do kterých může v případě ohrožení nahlédnout záchranná zdravotnická služba. Zásahující lékař se tak včas dozví zásadní informace o pacientovi, jako je krevní skupina, poslední očkování proti tetanu, rizikové faktory, alergie a trvalé medikace.

Manažer zdraví

Elektronická zdravotní knížka upozorňuje lékaře i pacienty na preventivní aktivity a informuje o zdravotních rizicích. K dispozici je například kalendář preventivních prohlídek, očkovací kalendář, upozorňování formou SMS/e-mailu, BMI index, měření krevního tlaku a cukru v krvi.

Osobní účet pojištěnce

Obsahuje přehledy vykázané zdravotní péče, uhrazených regulačních poplatků, doplatků na léky a umožňuje kontrolovat historii pojištění a plateb pojistného. Pacient je tak informován o nákladech, které byly vynaloženy na jeho léčbu. Součástí zprávy je také identifikace případných nedoplatků na pojistném.

DŮLEŽITÉ INFORMACE MĚJTE VŽDY PŘI SOBĚ

Elektronická zdravotní knížka (EZK) je exkluzivní služba pro pojištěnce **Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR**

Zřídte si zdarma EZK na vybraných registračních místech a www.izip.cz

izip

ELEKTRONICKÁ
ZDRAVOTNÍ KNIŽKA

 VZP

www.izip.cz

www.vzp.cz

votní knížka umožňuje svému držiteli také vložení údajů o zdravotním stavu, pokud lékař odmítne tyto údaje vkládat do elektronické databáze. Celý systém je samozřejmě důkladně zabezpečen proti zneužití vložených informací. IZIP, a.s., a VZP ČR spolupracují s Úřadem pro ochranu osobních údajů tak, aby zabezpečení chráněných údajů bylo stoprocentní. Společný projekt NRZP ČR a VIC směřuje k tomu, aby lidé se zdravotním postižením měli dostatek informací o systému Elektronické zdravotní knížky a přihlásili se do něj.

NRZP ČR poskytne část pracovní doby krajských koordinátorů a prostory v krajských kancelářích ke sběru přihlášek do systému od osob se zdravotním postižením. Současně se bude moci každý v těchto kancelářích informovat o tom, jaké jsou podmínky a co je třeba učinit, aby žadatel tuto knížku získal. Podmínky jsou zcela jednoduché. Stačí mít s sebou platný doklad totožnosti a platný průkaz pojištěnce VZP a potom jen vyplnit dotazník, který je velmi jednoduchý. Po regis-

traci na registračním místě, což jsou například i kanceláře krajských rad pro zdravotně postižené, obdrží každý doporučeně poštou do vlastních rukou přístupové údaje do systému IZIP i Elektronické zdravotní knížky. Tyto údaje bude znát pouze držitel knížky. Po prvním přihlášení – aktivaci bude moci každý svou elektronickou zdravotní knížku používat – číst v ní, případně si zapisovat poznámky. Osoby nezletilé nebo nezpůsobilé právních úkonů mohou zaregistrovat jejich zákonní zástupci či opatrovníci. Je ale nezbytné, aby registrující osoba předložila svůj občanský průkaz a dále rodný list toho, kdo má být zaregistrován.

Jsem přesvědčen o tom, že je to velmi dobrý projekt. Pořád se u nás píše a hovoří o zneužívání zdravotnického systému, o tom, že zdravotničtí pracovníci si vykazují úkony na jednotlivé klienty, které neudělali. Elektronická zdravotní knížka by mohla tento nešvar lehce odstranit, protože zpřístupní všechny důležité údaje pacientům. Jedná se jednoznačně o posílení práv pacientů,

protože informovaný pacient se může lépe bránit zbytečným vyšetřením.

Vážení čtenáři, chci Vás požádat o to, abyste se nebáli zaregistrovat do systému IZIP. Tento systém nám všem umožní vést zdarma kopii naší zdravotní dokumentace v elektronické podobě, výrazně zvýšit informovanost o našem zdravotním stavu, zefektivní výměnu informací mezi námi a zdravotnickými pracovníky, a umožní tak rychlejší a přesnější rozhodování. V neposlední řadě povede k úspoře finančních prostředků, protože zabráni zbytečně opakovaným vyšetřením a zdravotním výkonům a opakovanému předepisování léků.

Jsem přesvědčen o tom, že až v budoucnosti vznikne propojená síť všech lékařů a pacientů nebo pacientů a zdravotních pojišťoven, znemožní se výrazně zneužívání a podvodné jednání ve zdravotnictví. To je také cílem tohoto projektu.

Václav Krása, předseda NRZP ČR

Představujeme členské organizace NRZP ČR

Český klub ohluchlých, ČKO
ČKO, Praha 10, Janovská 396,
www.cesky-klub-ohluchlych.cz
251 566 108, fax: 251 566 408
cko-praha@volny.cz

Když člověk ztratí sluch, je také zbaven možnosti běžně komunikovat s ostatními lidmi, nemůže poslouchat rozhlas, plnohodnotně sledovat televizi, telefonovat a obvykle se dostává do úplné izolace rodinné, společenské i pracovní.

ČKO je pozoruhodné sdružení s 95 členy, kde se jak pro členy, tak pro nečleny pracuje zcela zdarma, dobrovolnickou činností a bez administrativního aparátu. Pracovníci poskytují informace o sluchovém postižení a poradenství, připravují rekondiční a rehabilitační pobyty, pečují o vzdělávání a osvětu, pořádají kurzy odezírání pro ohluchlé osoby. Příkladem dobře směřované pomoci ohluchlým a lidem s implantátem je právě nedávné nové vydání kurzu odezírání pro začátečníky a pokročilé na DVD. V ČKO se dále starají o přístupnost prostředí, obhajobu práv a zájmů, zajišťují rehabilitační cvičení pro ohluchlé, předvedení kompenzačních pomůcek pro neslyšící, vydávají videokazety kurzu odezírání a informační kartičky „JSEM NESLYŠÍCÍ“, umožňují spolkovou a klubovou činnost. Organizace má celorepublikovou působnost a nyní rozšiřuje svou činnost i na pomoc dospělým uživatelům kochleárních implantátů.

Finanční prostředky na úhradu nákladů vyjmenovaných činností se snaží získat z dotací a sponzorských darů. Velkým úspěchem sdružení je zvýšení počtu skrytých titulků v televizním vysílání, a to z 25 % na 75 % skrytého titulkování v České televizi a povinnost 15 % při TV NOVA a TV PRIMA.

„Ohluchnutí je pro člověka o to horší, že se s ním musí naučit komunikovat úplně jinak než dosud. Avšak odezírání se nejmíc blíží přirozené komunikaci,“ vysvětluje Anica Dvořáková. „Nedávno jsem například byla v nemocnici odezírat z úst pacienta, který po operaci hlasu nemluvil, po mrtvici nemohl psát, jen pohyboval rty, a tak jsem mu odezírala z úst a jeho ženě tlumočila, co potřeboval.“

Český Autistik
Kyselova 1189/24, 182 00 Praha 8,
www.volny.cz/autistik/
autistik@volny.cz,
605 400 865

„Jak to, že umí celý telefonní seznam? Ten je divný... Je to studený psí čumák... Nedá se s ním mluvit... Proč je výborný na počítačích a neumí si koupit housku?“ Autismus má mnoho forem a ovlivňuje chování nejrůznějším způsobem podle toho, o jaký jde typ a hloubku postižení, jaké mají autisté osobnostní charakteristiky, jak probíhá léčba a rehabilitace či zda mají ještě další postižení. Na toto vrozené celoživotní postižení neexistuje kauzální léčba, dají se pouze tlumit jeho negativní projevy, například speciálním vzděláváním. Zasahuje člověka v té oblasti, která je snad nejdůležitější pro to, aby ho lidé mezi sebe přijali a aby se mohl zařadit do společnosti, totiž ve vztazích a v komunikaci.

Sdružení Autistik se snaží napomáhat vytváření společenských a ekonomických podmínek pro optimální rozvoj občanů s autismem, a to prostřednictvím vzdělání, výchovou a ochranou jejich práv. Pořádá rehabilitační a ozdravné pobyty pro rodiny s autistickými dětmi (letní a zimní), pravidelné přednášky pro rodiče (mimo jiné i od předních světových odborníků – Schopler, Lansing, Shattock, Berney, Fuentes, Peeters), výstavy výtvarných prací dětí s autismem a praktické výcviky v konkrétní komunikaci prováděné tuzemskými a zahraničními odborníky.

Sdružení působí v celé republice, je členem AUTISM–EUROPE a World Autistic Organisation. Miroslava Jelínková, jež asi dvousetčlenné sdružení vede, je členkou Board of Administration of Autism Europe. Všichni v této organizaci pracují jako dobrovolníci, a to někdy mají třeba dvacet telefonátů či e-mailů denně! Na konferencích a školeních bývá kolem sto padesáti lidí, ozdravných pobytů se účastní kolem šedesáti. Financování se děje výhradně z projektů.

„V poslední době se zaměřujeme na pomoc organizacím, které se starají o domovy rodinného typu pro dospívající a dospělé (Volno, Galaxie, Paprsek); >vlajkovou lodí< je Domeček v Lahovičkách,“ přibližuje práci sdružení paní Jelínková, „tato služba totiž v našem státě zoufale chybí. Na základě jednoho z projektů se osm lidí (rodiče, odborníci, pracovníci státní správy) účastnilo studijního pobytu v Irsku v domově pro dospělé autisty.“

Občanské sdružení CHEWAL
Bystřice 1280, 739 95
www.chewal.cz
552 321 407
marcel@walaski.cz

Hlavní činností tohoto sdružení je hiporehabilitace. Ta se za účasti zkušeného fyzioterapeuta či jiného terapeuta provádí jízdou na koni nebo kontaktem s ním. Napravuje zejména tělesná postižení (vadné držení těla, spasticitu atd.), pomáhá při psychických, mentálních poruchách a mozkových dysfunkcích, dokonce i při léčbě závislostí.

Do programu sdružení se minulý rok zapojilo asi tři sta lidí, z toho dvaosmdesát stálých klientů, kteří absolvují hiporehabilitaci pravidelně. Věnovalo se jim celkem (střídavě či postupně) dvaadvacet členů týmu sdružení.

Se sdružením, které vede představitel organizace Marcel Walaski, spolupracuje obec Bystřice, řada lékařů, terapeutů, pedagogických poradců, dále mnoho sponzorů z okolí a organizací (stacionář, ÚSP, MŠ, ZŠ, zdravotnická zařízení, občanská sdružení) a ochotní spoluobčané. Nezastupitelnou roli hraje také pět koňských terapeutů a několik menších zvířátek. Provoz se financuje z darů sponzorů, vlastních drobných příjmů a z grantů nadací, státních institucí apod. a díky nezištné práci dobrovolníků.

„Máme tu například tříletou holčičku s diagnózou spastická kvadruparéza (horní končetiny jsou postiženy méně),“ ukazuje na fotce Alice Walaská. „Nejprve byla polohována vleže pro uvolnění spasticity, potom jezdila v asistovaném sedu s fyzioterapeutkou, zaměřovaly se na procítění pohybu koně, na přenos pohybu na pánev a postupné splnutí s krokem koně. Přidávaly dle možností cvičení horních končetin, balanční cviky, posilování trupu, zpěv, říkanky pro podporu rozvoje řeči. Asi po roce, v němž prodělala operaci adduktorů, je také díky hipoterapii schopna sedět již samostatně, jezdí a cvičí pod vedením fyzioterapeuta, s dopomocí se dokonce postaví. Na hipoterapii dále pravidelně dochází.“

Jana Hrdá

Národní plán vytváření rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2010 – 2014

Dne 29. března 2010 schválila vláda svým usnesením č. 253 Národní plán vytváření rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2010 – 2014. Tímto dokumentem navázala na dlouhodobě a systematicky realizovanou strategii státní politiky vůči osobám se zdravotním postižením, jejímž cílem je postupné zlepšování podmínek, kvality života a rovnoprávného postavení této skupiny osob ve společnosti.

Nepříznivé důsledky a dopady vyplývající z existence zdravotního postižení lze do určité míry eliminovat propracovaným systémem opatření v případě, že na jejich realizaci participuje celá společnost. Česká republika se v posledních dvou desetiletích zařadila mezi státy, které si uvědomují zvýšenou odpovědnost za odstraňování bariér bránících občanům se zdravotním postižením v plnohodnotné účasti a zapojení do společnosti. Systematicky usilovala o postupné řešení jednotlivých dílčích oblastí, které se bezprostředně zdravotně postižených dotýkají, s cílem zlepšit podmínky i kvalitu jejich života.

Za tímto účelem byly v uplynulém období postupně vypracovány, vládou schváleny a realizovány již čtyři národní plány, které formulovaly politiku státu ve vztahu ke zdravotně postiženým občanům a byla v nich pro jednotlivá ministerstva stanovena konkrétní opatření, která byla pro dané období vytypována jako důležitá a prioritní. Plnění národních plánů každoročně vláda kontrolovala a v případě potřeby prováděla jejich změny či doplnění.

Prvním přijatým vládním dokumentem byl Národní plán pomoci zdravotně postiženým občanům, který byl schválen v roce 1992 usnesením vlády č. 466. Mezi jeho prioritní cíle patřilo zejména odstranění nejzávažnějších případů diskriminace a zahájení systémových změn v oblasti podpory občanů se zdravotním postižením. Na tento dokument bezprostředně navázal Národní plán opatření pro snížení negativních důsledků zdravotního postižení, který byl přijat v roce 1993 usnesením vlády č. 493.

Třetím v pořadí se stal Národní plán vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením, který vláda přijala v roce 1998 svým usnesením č. 256. Struktura tohoto plánu vycházela z mezinárodního dokumentu „Standardní pravidla vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením“, který byl schválen Valným shromážděním Organizace spojených národů v roce 1993.

Posledním doposud realizovaným je Národní plán podpory a integrace občanů se zdravotním postižením na období 2006 – 2009, který byl přijat v roce 2005 usnesením vlády č. 1004.

Dalším důležitým dokumentem, který je třeba v této souvislosti také zmínit, je Střednědobá koncepce státní politiky vůči občanům se zdravotním postižením, schválená v roce 2004 usnesením vlády č. 605.

Je možno objektivně konstatovat, že naplňováním národních plánů prokazatelně došlo ke zlepšení přístupu státu k občanům se zdravotním postižením, což se pozitivně promítlo v řadě oblastí, které jsou k zajištění podmínek pro kvalitní a důstojný život této skupiny osob důležité a napomáhají jejich integraci do společnosti.

Kladem je rovněž skutečnost, že se na přípravě národních plánů vždy aktivně podílely reprezentace zastupující zájmy zdravotně postižených, a konečné znění opatření tak bylo kompromisem mezi těmito reprezentacemi a příslušným ústředním orgánem státní správy.

Za nejvýznamnější pozitivní změny v posledním období je možno považovat zejména:

- Přijetí zákona o sociálních službách, na základě kterého byla zahájena reforma sociálních služeb. Tímto zákonem došlo k zásadnímu a jednoznačnému rozšíření kompetencí a práv uživatelů sociálních služeb, pro tyto uživatele byla konstruována nová sociální dávka – příspěvek na péči.
- V oblasti vzdělávání dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením byl kladen stále větší důraz na rovný přístup a nediskriminaci těchto osob. Novým školským zákonem byly zpřesněny podmínky, jejichž cílem je umožnit jejich vzdělávání v obou základních proudech vzdělávání – hlavním i speciálním, při respektování základních práv zákonných zástupců dítěte, resp. občana se zdravotním postižením.
- Postupné zpřístupňování jednotlivých druhů veřejné dopravy, na základě kterého roste počet bezbariérově přístupných stanic a zastávek i bezbariérově přístupných dopravních prostředků.
- Zlepšení přístupu k informačním systémům pro osoby se zdravotním postižením zakotvila novela zákona o informačních systémech veřejné správy, která institucím veřejné správy uložila povinnost, aby jimi zveřejňované informace umožňovaly dálkový přístup i těmto osobám.
- V oblasti přístupu ke kulturnímu dědictví postupně přibývá muzeí a galerií, které jsou bezbariérově přístupné i těžce zdravotně postiženým. Zlepšila se i dostupnost veřejných knihovnických a informačních služeb pro tyto osoby.

Přestože většina opatření obsažená v doposud realizovaných národních plánech byla splněna, zůstává i nadále řada otevřených a nedořešených otázek, které se přímo dotýkají života jednotlivých skupin zdravotně postižených.

Mezi tato témata je možno zařadit zejména:

- Přetrvávající nepříznivou situaci v zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Ke konci roku 2009 bylo na úřadech práce registrováno okolo 68 000 uchazečů se zdravotním postižením. V příštím období bude nezbytné provést celkovou revizi systému podpory zaměstnanosti této skupiny osob, včetně vyhodnocení dopadů souvisejících systémů (sociální, daňový).
- Systematické pokračování v odstraňování bariér u veřejných budov i dopravních staveb, které byly postaveny ještě před účinností stavebního zákona, jenž bezbariérovou výstavbu uložil.
- Důsledně uplatňovat princip inkluzivního vzdělávání pro žáky a studenty se zdravotním postižením, návazně systematicky dořešit podmínky vzdělávání studentů se zdravotním postižením v rámci terciárního stupně vzdělávání.

- Zachování specifických dotačních programů pro organizace občanů se zdravotním postižením, jejichž cílem je zabezpečení veřejně účelných i vzájemně prospěšných aktivit pro tyto osoby.

Vzhledem k tomu, že platnost dosavadního národního plánu skončila dnem 31. prosince 2009, vláda při projednávání Zprávy o plnění jednotlivých opatření Střednědobé koncepce státní politiky vůči občanům se zdravotním postižením realizovaných v letech 2007 – 2008 uložila svým usnesením ze dne 9. března 2009 č. 273 ministrové pro lidská práva a výkonnému místopředsedovi Vládního výboru pro zdravotně postižené občany vypracovat a předložit vládě do 31. března 2010 návrh nového Národního plánu pro osoby se zdravotním postižením na období 2010 – 2014, navazujícího na cíle a úkoly střednědobé koncepce.

Významnou událostí, která ovlivnila přípravu i podobu předkládaného národního plánu, je skutečnost, že Česká republika v září 2009 ratifikovala Úmluvu o právech osob se zdravotním postižením, kterou v prosinci 2006 schválilo Valné shromáždění Organizace spojených národů. Úmluva navazuje na sedm již existujících lidskoprávních úmluv OSN. Nezakládá žádná nová práva, pouze ukládá důsledné naplňování existujících lidských práv a svobod z hlediska osob se zdravotním postižením. Uznává jejich důstojnost a rovné postavení, právo na samostatnost a nezávislost, na svobodné rozhodování, podporuje zapojení osob se zdravotním postižením do všech politik, které se jich dotýkají. Za mimořádně důležité pokládá zajištění přístupu zdravotně postižených k fyzickému, ekonomickému, sociálnímu a kulturnímu prostředí, ke vzdělávání, k rehabilitaci, k informacím a komunikaci. Úmluva je založena na principu rovnoprávnosti, jejím cílem je chránit a zajistit rovný přístup k právům a svobodám pro osoby se zdravotním postižením a zajistit respektování jejich důstojnosti.

Základní podoba nového národního plánu obsahově i strukturou vychází z obecných zásad, na kterých je tato úmluva založena. Pro zpracování dokumentu byly vybrány pouze ty články úmluvy, které jsou z hlediska vytváření rovnoprávného a nediskriminujícího prostředí pro osoby se zdravotním postižením nejdůležitější a nejaktuálnější pro období následujících pěti let.

Národní plán je rozdělen do samostatných kapitol v návaznosti na jednotlivé články Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením. Každá kapitola pak vedle citace příslušného článku úmluvy dále obsahuje stručný popis stávajícího stavu a cílů, kterých má být prostřednictvím opatření dosaženo, a soubor termínovaných a průběžných opatření včetně uvedení resortu, který je za jejich plnění odpovědný. V případě, že se na realizaci opatření bude podílet více resortů, odpovídají za jejich plnění společně.

Národní plán v tiskové podobě lze objednat na adrese Národní rada osob se zdravotním postižením ČR, Partyzánská 1/7, 170 00 Praha 7.

Pavel Ptáčník,

Vládní výbor pro zdravotně postižené občany

Zpráva o stavu lidských práv osob se zdravotním postižením v České republice v roce 2009

Rok 2009 přinesl pro lidi se zdravotním postižením dvě zcela mimořádné události. Tou první bylo schválení zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení

a právních prostředcích ochrany před diskriminací, druhou pak ratifikace Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením. Oba tyto dokumenty vytvá-

řejí základ pro zrovnoprávnění postavení osob se zdravotním postižením ve společnosti. NRZP ČR zpracovala pro vládu zprávu o stavu lidských práv

osob se zdravotním postižením. Nejzávažnější zjištění zde uvádíme. Ve světle výše uvedených dokumentů konstatujeme, že diskriminace na základě zdravotního postižení se vyskytuje v následujících oblastech:

Právo na svobodný přístup k informacím

Nejčastějším problémem je nedodržování práva neslyšících klientů na přítomnost tlumočnicka při vyřizování úředních záležitostí. Tlumočnick je odmítán, hlavním argumentem je, že není účastníkem řízení apod. Přijde-li klient bez tlumočnicka, pracovník nedostatečně ověřuje jeho porozumění situaci. Schází iniciativa úřadů vyhovět a poskytnout informace, doporučit tlumočnické služby. Úřady (např. sociální, úřad práce apod.) nedbale přistupují ke své povinnosti poskytovat žadatelům o dávky a příspěvky základní sociální poradenství. Běžnou praxí je, že je žadatel mezi dveřmi odmítnut, přestože po podání písemné žádosti je mu vyhověno – snaha úředníků „šetřit si práci“.

Právo na spravedlivý proces a právo na přístup ke spravedlnosti

V oblasti spravedlnosti dochází k porušování lidských práv. Většina soudních budov je bariérová, velká část je historická a vztahuje se na ni zákon o památkové péči. Na památkově chráněné budovy lze přitom bez bariérové užívání staveb aplikovat pouze s ohledem na zájmy státní památkové péče. Zpřístupňování soudních budov proto není lehkým úkolem. Objevily se i případy, kdy se osoby s pohybovým postižením nemohly účastnit soudního jednání z důvodu nepřístupnosti jednacího sálu. To podle našeho názoru není přípustné. Je nutné zajistit, aby v každé budově soudu byla alespoň jedna místnost (soudní sál) bezbariérově přístupná a aby se na jednání mohly dostavit bez omezení i osoby se zdravotním postižením.

Některé soudy již pracují na odstraňování bariér. Jde zejména o možnost tlumočení pro osoby se sluchovým postižením (dle vlastního výběru: přepis, znakový jazyk, znaková čeština, odezírání, instalace indukčních smyček).

Porušení rovnosti stran řízení dle čl. 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod

Setkají-li se u soudu dva neslyšící (každý na jedné straně sporu), nebývá zohledňováno právo každého z nich mít svého tlumočnicka. Není možné, aby oba neslyšící (obě osoby se sluchovým postižením) měli jednoho tlumočnicka „napůl“. Je totiž obtížné, aby jeden tlumočnick plnohodnotně a naprosto nestranně tlumočil oběma znesvářeným stranám. Není zde navíc zohledněna odlišná potřeba obou stran. Jeden klient využívá například tlumočnicka do znakového jazyka, druhý může preferovat znakovou češtinu.

V současné době ministerstvo spravedlnosti za součinnosti s NRZP ČR (generální partner) začíná pracovat na projektu, který by měl vést k odstranění obou typů bariér. Na základě jednoduchého dotazníku probíhá rychlé mapování přístupnosti budov soudů. Následně by měly být řešeny technické otázky vedoucí ke zpřístupnění budov (resp. ke zpřístupnění jejich částí – alespoň jeden jednací sál, vstup a WC). Tím by měly být odstraněny architektonické bariéry. Druhá část projektu se zaměří na odstranění měkkých bariér. Proběhnout by měly vzdělávací kurzy pracovníků soudu – komunikace s osobami se zdravotním postižením a základní pravidla a dovednosti v asistenci.

Postavení osob se zdravotním postižením na trhu práce

Osoby se zdravotním postižením mají podstatně menší šanci na získání zaměstnání než jiné skupiny obyvatel. To jednoznačně prokazují statistické údaje. K 31. 1. 2009 připadalo na jedno pracovní místo v průměru 5,8 uchazeče, z toho nejvíce v okresu Jeseník (54,8),

Prostějov (37,7), Bruntál a Děčín (25,7), Teplice (23,6) a Karviná (22,7). Na jedno pracovní místo pro osobu se zdravotním postižením připadalo 21,8 uchazeče. Podíváme-li se však na situaci v jednotlivých regionech, nejvíce uchazečů se zdravotním postižením na jedno pracovní místo připadalo v Teplicích, kde pro 1213 lidí nebylo k dispozici žádné pracovní místo, a v Semilech, kde na 402 uchazečů rovněž nepřipadalo žádné pracovní místo. Z okresů, kde byla místa k dispozici, šlo například o Český Krumlov (445,0), Karvinou (331,7), Havlíčkův Brod (299,0) či Sokolov (287,5). Více než sto uchazečů na jedno pracovní místo připadalo celkem ve 21 okresech.

K 31. 6. 2009 nebylo žádné pracovní místo pro uchazeče z řad osob se zdravotním postižením celkem v pěti okresech, jmenovitě v Teplicích, Znojmě, Havlíčkově Brodě, Rakovníku a Jeseníku. Počet uchazečů v těchto okresech se pohyboval od 350 (Jeseník) do 1086 (Teplice). Nejvíce uchazečů na jedno pracovní místo připadalo v okrese Hodonín (1725). Pro srovnání v celostátním měřítku připadalo ve stejném období na jedno pracovní místo 10,7 uchazeče, z toho nejvíce v okresech Děčín (59,0), Bruntál (49,8), Karviná (48,3), Jeseník (45,6).

K 31. 12. 2009 pak v celostátním průměru připadalo na jedno pracovní místo 17,4 uchazeče, z toho nejvíce v okresech Prostějov (87,9), Jihlava (75,6), Teplice (74,0), Děčín (71,9) a Znojmo (65,4). U osob se zdravotním postižením připadalo na jedno pracovní místo 38,2 uchazeče. Pokud jde o jednotlivé okresy, žádné pracovní místo nebylo k dispozici v okresech Teplice, Znojmo a Jičín, kde o práci ucházelo od 410 uchazečů (Jičín) přes 1018 uchazečů (Znojmo) po 1175 (Teplice). Z míst, kde byla pracovní místa k dispozici, připadalo v okresech Rychnov nad Kněžnou (407,0), Jeseník (362,0), Blansko (358,0), Hodonín (317,3). Z uvedeného vyplývá, že zatímco celkový počet uchazečů na jedno pracovní místo v nejkritičtějších okresech se pohybuje v desítkách, v případě uchazečů se zdravotním postižením je uchazečů od sta do tisíců, v některých případech i přes tisíc. Nerovnost v možnosti získat zaměstnání má pak za následek i nerovnost v pracovních vztazích i v oblasti důchodového pojištění.

Jedním z ukazatelů, na který je v rámci Evropské unie kladen velký důraz, je problematika vícenásobné diskriminace, a to zejména ve vztahu k pohlaví. Shodně se závěry, k nimž dospěla NRZP ČR v rámci programu EQUAL, není prakticky žádný rozdíl mezi celkovým podílem nezaměstnaných žen a podílem nezaměstnaných žen se zdravotním postižením. Toto zjištění dokumentují následující údaje. Podíl žen na celkovém počtu nezaměstnaných se v rámci jednotlivých čtvrtletí pohyboval od 47,88 procenta v prosinci 2009 po 50,58 procenta k 30. 9. 2009. Podíl žen se zdravotním postižením na počtu uchazečů se zdravotním postižením se pohyboval od 48,46 procenta v prosinci 2009 po 49,82 procenta k 30. 6. a 30. 9. 2009.

Pracovníprávní vztahy, zaměstnávání osob se zdravotním postižením

V oblasti pracovníprávních vztahů byly zjištěny nestandardní postupy při sjednávání pracovního poměru zaměstnavatelů se zaměstnanci se zdravotním postižením.

Model dohod k pracovní smlouvě zaměstnance je zaměstnavateli aplikován tak, že zaměstnavatel vyčíslí ve mzdovém výměru zaměstnance základní mzdu například ve výši 8000 Kč. Z takto vyčíslené základní mzdy zaměstnavatel musí odvést sociální a zdravotní pojištění. V rámci druhého dokumentu „dohody“ se zaměstnanec se zdravotním postižením „dobrovolně“ vzdává části své měsíční mzdy ve prospěch zaměstnavatele.

Finanční částky, které si zaměstnavatelé z mezd zaměstnanců se zdravotním postižením nárokují, jsou stanovovány dvěma podstatnými kritérii, a to výší pracovního úvazku a výší stanovené hrubé měsíční mzdy zaměstnance. Jedná se o finanční částky od 2000 do 3 500 Kč, které si zaměstnavatel dohodou zajistí třeba jako „finanční dar na provozní náklady v rámci projektu vzdělávání zdravotně postižených nebo v rámci sociálních služeb chráněné dílny“.

V praxi to znamená, že například zaměstnanec, který má superhrubou mzdu 8000 Kč, zbude z hrubé mzdy 6737 Kč po odečtení odvodů na sociální pojištění a státní politiku zaměstnanosti a finančního daru zaměstnavateli ve výši 2000 Kč měsíčně částka 3838 Kč. Dohody o poskytování určité měsíční finanční částky zaměstnavateli za různým účelem jsou produkovány v souladu s příslušnými právními ustanoveními občanského zákona č. 40/1964 Sb. a nevztahují se na ně principy pracovníprávních vztahů. Jedná se například o dohody o zajištění školení, o zajištění nadstandardních nákladů podmínek pro výkon práce osob se zdravotním postižením, o srážkách ze mzdy zaměstnance se zdravotním postižením za účelem členství v občanském sdružení, o poskytování finančního daru na charitativní účely nebo dohody o srážkách ze mzdy na administrativu spojenou se zaměstnáváním zaměstnanců u zaměstnavatele.

Druhým modelem nestandardního utváření pracovníprávních vztahů zaměstnavatelů a zaměstnanců se zdravotním postižením je vyplácení části měsíční mzdy peněžitou formou a částí nepeněžitou formou v tzv. naturáliích. Zaměstnavatelé kromě toho, že vyplácí část měsíční mzdy formou nepeněžitého plnění, navíc domluví poskytování určitých služeb u jiného subjektu a zaměstnancům poukážou nepeněžitou poukaz v určité finanční hodnotě na služby, které poskytuje jiný subjekt. V tomto případě si zaměstnanec ze své měsíční mzdy hradí služby, které nemohou využít. Část měsíční mzdy, kterou zaměstnanec se zdravotním postižením dostávají formou nepeněžité hodnoty, nelze uplatnit, neboť poskytovatelé poukazy do určeného lázeňského zařízení mají nulovou platnost (jsou neplatné). Poukazy určité peněžité hodnoty, které mají zaměstnanec „nahradit“ část měsíční mzdy opravdu produkuje zaměstnavatel, nikoliv určené lázeňské zařízení.

Skutečnost, že zaměstnanec se zdravotním postižením nemohou využít polovinu své měsíční mzdy ke svobodnému užití, neboť je jim vyplácena v tzv. naturáliích, nikoliv finanční hodnotou, ovšem není důvodem pro neposkytnutí příspěvku v souladu s § 78 zákona o zaměstnanosti. Zaměstnavatel dostane od úřadu práce uhrazenou i část měsíční mzdy, která je zaměstnanci se zdravotním postižením vyplácena v naturáliích, neboť naturálie jsou zahrnuty do „skutečně vynaložených mzdových nákladů na zaměstnance, který je osobou se zdravotním postižením.“

V oblasti pracovníprávních vztahů byly zaznamenány problémy i v jiné oblasti, a to když zaměstnanec se zdravotním postižením vykonává práci ve své vlastní domácnosti. Zaměstnavatel, který zaměstnává nad 50% zaměstnanců se zdravotním postižením, může požádat úřad práce o finanční příspěvek na podporu osob se zdravotním postižením na základě právního ustanovení § 78 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. Zaměstnanec se zdravotním postižením, který vykonává práci ve své domácnosti, čerpá a plně hradí vyčerpané energie, na které nedostane od zaměstnavatele ani od úřadu práce žádnou finanční podporu. Zaměstnanec se zdravotním postižením tak sám hradí náklady, na které je finančně přispíváno zaměstnavatelům. Jednoznačně diskriminační charakter má i nařízení vlády o minimální mzdě, umožňující její snížení u invalidních osob na 75, resp. 50 %.

Právo na vzdělání

V oblasti základního a speciálního školství se vyskytují situace, kdy mají děti se zdravotním postižením, tj. žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, a jejich rodiče nerovné podmínky ve využití určitých možností a práv v porovnání s možnostmi a kompetencemi vzdělávacích institucí. V oblasti primárního (základního) školství jsou žáci se speciálními vzdělávacími potřebami vzděláváni jednak v běžných základních školách, základních školách s rozšířenou výukou, základních školách speciálních nebo školách pro žáky s různým typem zdravotního postižení. Ve vyhlášce MŠMT č. 73/2005 Sb. je v § 3 odstavci 4 doporučeno, že „žák se zdravotním postižením se přednostně vzdělává formou individuální integrace v běžné škole, pokud to odpovídá jeho potřebám a možnostem a podmínkám a možnostem školy“. Rozhodující slovo má vždy ředitel školy, jehož rozhodnutí má přednostní význam před vyjádřením odborníků školských poradenských zařízení. K další výsadní kompetenci ředitelů škol v rámci všech vzdělávacích stupňů patří rozhodování o zřízení pracovní pozice asistenta pedagoga a funkce osobního asistenta. Ředitel mateřské, základní, základní školy speciální, střední odborné školy či vyšší odborné školy může pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami zřídit funkci asistenta pedagoga, a to v souladu s § 16 odst. 9 zákona č. 561/2004 Sb., nového školského zákona: Asistent pedagoga je pedagogickým pracovníkem právnické osoby (školy), a to v souladu s § 2 odst. 2 písmenem f) zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a některých změnách zákonů (viz. níže citace § 2 zák.č. 563/2004 Sb.). Z výše uvedeného vyplývá, že zaměstnanec školy na pracovní pozici asistenta pedagoga by měl mít uzavřen pracovní poměr dokladovaný pracovní smlouvou v souladu se zákoníkem práce č. 262/2006 Sb.

Zaměstnavatelem asistenta pedagoga je škola a hradí jeho mzdu stejně jako u učitelů a všech dalších i ne-pedagogických pracovníků. Škola může k úhradě asistenta využít legislativních možností, například požádat o úhradu finančních nákladů příslušný krajský úřad nebo ve specifických případech úřad práce. V četných případech bylo zjištěno, že ředitelé základních škol, základních škol speciálních a dalších škol speciálního školství požadují po rodičích žáků se speciálními vzdělávacími potřebami finanční doplatky za navýšení úvazku asistenta pedagoga. Práci asistenta pedagoga by ale mohli rodiče hradit z příspěvku na péči tehdy, pokud by s ním uzavřeli smlouvu v souladu s § 51 občanského zákoníku č. 140/1964 Sb. jako s fyzickou osobou.

V těchto souvislostech je nutné vidět i další překážku v uskutečňování záměru s chybějícími finančními prostředky na úhradu celého pracovního úvazku asistenta pedagoga. Práci osobního asistenta by měla vykonávat fyzická osoba s určitým dosaženým vzděláním specifikovaným v zákoně o sociálních službách. Vzdělání, které by měl splňovat osobní asistent, nemusí splňovat zaměstnanec školy na pozici asistenta pedagoga, neboť požadavek na jeho vzdělání je specifikován vyhláškou MŠMT č. 73/2005 Sb. Pokud škola zaměstná zaměstnance, který by vzděláním splňoval podmínky pro práci osobního asistenta, nemohla by jej platit v souladu s platovým tarifem uvedeným v zákoně č. 563/2004 Sb. Ředitel školy ani sami rodiče se nemohou zachovat tak, aby nevznikl problém v rámci zákona o sociálních službách nebo školského zákona. Tím, že musejí nějakým způsobem hradit personální pomoc při výuce, a to napříč celým základním školstvím, se rodiče žáků se speciálními vzdělávacími potřebami dostávají do nerovného postavení vůči vzdělávacím institucím oproti rodičům, kteří nemají děti se zdravotním postižením.

Důchodové pojištění

Velmi omezené možnosti získání zaměstnání negativně ovlivňují nároky lidí se zdravotním postižením v oblasti důchodového pojištění. Výrazně přibýlo lidí, kteří byli uznáni plně invalidními, avšak bez nároku na důchod. Letos pak dojde k dalšímu nárůstu těchto případů v důsledku toho, že se doba evidence v seznamu uchazečů o zaměstnání započítává do důchodového pojištění zkrátí ze tří na jeden rok. Mnoho lidí, kteří by ještě v loňském roce splnili nároky na důchod, již od letošního roku nárok mít nebudou. To se týká nejen důchodů invalidních, ale i pozůstalostních (vdovské, vdovecké i sirotčí). Dojde i k dramatickému snížení výše nově přiznávaných invalidních důchodů a pozůstalostních důchodů z nich odvozených v důsledku změny způsobu výpočtu procentní výměry. Zatímco v roce 2009 by měla žena, která se stala plně invalidní ve věku 27 let, se splněnou dobou pojištění 4 roky, důchodovým věkem 63 let a výpočtovým základem 15 000 Kč nárok na plný invalidní důchod ve výši 11 170 Kč a na částečný invalidní důchod ve výši 6 670 Kč, od letošního roku za stejné situace bude činit invalidní důchod třetího stupně 6 670 Kč, druhého stupně 4 420 Kč a prvního stupně 3 670 Kč. Důvod je ten, že před rokem 2010 se započítávala doba zbývající do důchodového věku v plném rozsahu, tj. 36 let, od letošního roku jen v poměru doby pojištění 4 roky k době od 18 let do vzniku invalidity (v našem případě 27 let). A tedy 4/9 započítáno z 36 let bude jen 16. Je jasné, že invalidita bude v následujících letech jednou z nejčastějších příčin chudoby. Dalšími oblastmi, kde se setkáváme s diskriminací osob se zdravotním postižením, jsou stanovení pomoci v hmotné nouzi či speciálních dávek, sociální poradenství, přístup k bydlení, reformy zdravotnictví či oblast základního a speciálního školství. Více se dozvíte v pokračování tohoto článku v příštím čísle.

Potřebujete poradit a pomoci? Můžete se obrátit na naše poradny, které poskytují služby pro osoby se zdravotním postižením ve 14 městech ČR. Podrobnější informace získáte na internetových stránkách www.poradnaprouzivatele.cz.

PRACOVIŠTĚ	ADRESA	PSČ	TELEFON	MOBIL	E-MAIL
Brno	Cejl 892/32	602 00	542 214 110		brno@poradnaprouzivatele.cz
České Budějovice	Staroměstská 2608	370 04		736 751 217	ceskebudejovice@poradnaprouzivatele.cz
Hradec Králové	Fráni Šrámka 1647/2b	500 01	495 538 867		hradeckralove@poradnaprouzivatele.cz
Jihlava	Havlíčková 44	586 01		736 751 210	jihlava@poradnaprouzivatele.cz
Karlovy Vary	Krymská 1742/6	360 01		736 751 209	karlovyvary@poradnaprouzivatele.cz
Liberec	Zahradní 415/10	460 01	485 104 044	731 653 005	liberec@poradnaprouzivatele.cz
Olomouc	tř. Kosmonautů 989/8	772 00	587 433 607	736 751 212	olomouc@poradnaprouzivatele.cz
Ostrava	Ostrčilova 2691/4	702 00	596 110 282	736 751 206	ostrava@poradnaprouzivatele.cz
Pardubice	Boženy Němcové 2625	530 02	466 952 423	732 546 915	pardubice@poradnaprouzivatele.cz
Plzeň	nám. Republiky 202/28	301 00	377 224 879	736 751 204	plzen@poradnaprouzivatele.cz
Praha a Stč. kraj	Partyzánská 1/7	170 00	266 753 431	736 105 585	praha7@poradnaprouzivatele.cz
Semily	Archivní 570	513 01	488 577 841	731 653 008	semily@poradnaprouzivatele.cz
Ústí nad Labem	Štefánikova 651/25	400 01	266 753 427		ustinadlabem@poradnaprouzivatele.cz
Zlín	Gahurova 5265	760 01	575 570 700		zlin@poradnaprouzivatele.cz

Potřebnost odborného sociálního poradenství pro osoby se zdravotním postižením

Během roku 2009 byl v rámci projektu Asociace poraden pro osoby se zdravotním postižením ČR proveden průzkum situace v odborném sociálním poradenství (OSP) pro osoby se zdravotním postižením (ZP). Jeho předmětem bylo na jedné straně zjištění postojů uživatelů služby odborného sociálního poradenství a na straně druhé postojů samotných poskytovatelů této služby. Cílem bylo přinést aktuální údaje, které by poskytl potřebnou zpětnou vazbu pro všechny, kteří se o danou problematiku zajímají.

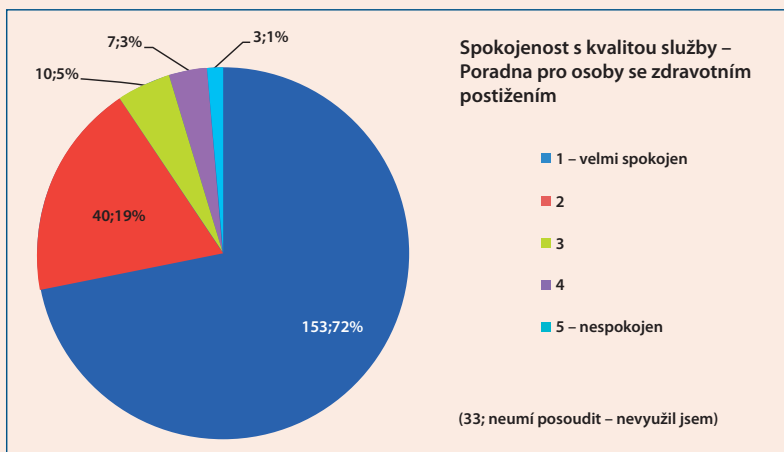
Odborné sociální poradenství je dle § 37 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, poskytováno se zaměřením na potřeby jednotlivých okruhů sociálních skupin osob v občanských poradnách, manželských a rodinných poradnách, poradnách pro seniory, poradnách pro osoby se zdravotním

postižením, poradnách pro oběti trestných činů a domácího násilí; zahrnuje též sociální práci s osobami, jejichž způsob života může vést ke konfliktu se společností. Součástí odborného poradenství je i půjčování kompenzačních pomůcek. Služba podle výše uvedeného zákona obsahuje tři základní činnosti: zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, sociálně terapeutické činnosti a pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Šetření se zúčastnilo 246 uživatelů – klientů služeb OSP. Dominovalo u nich postižení tělesné, které se vyskytovalo u více než 52 % respondentů, a dále sluchové postižení, vyskytující se u 20 % dotázaných. Ostatní kategorie se objevovaly u 9 až 10 % respondentů. Poměrně zajímavé (a svým způsobem

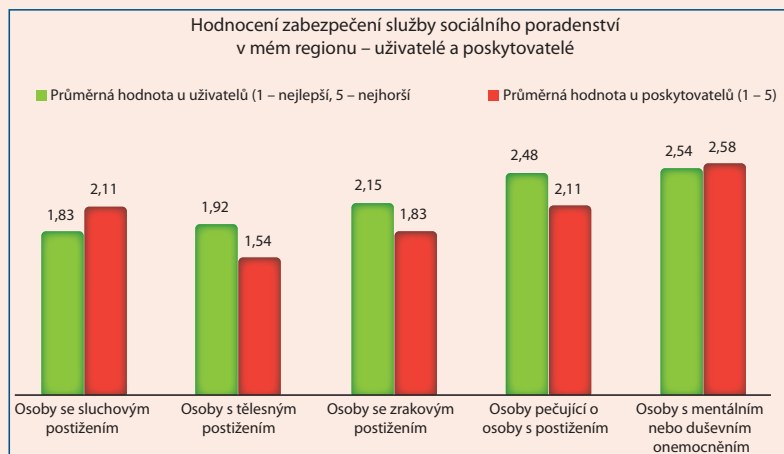
i důležité zjištění) je, že téměř polovina (45 %) nemá přiznán žádný ze stupňů příspěvku na péči. Z 55 % těch, kteří mají příspěvek na péči přiznán, tvoří uživatelé v 1. a 2. stupni 77 %, zbylé dva stupně pak 23 %. Více než dvě třetiny (69 %) respondentů bydlí na vesnici nebo v malém městě, necelá třetina (31 %) ve velkém městě. V souboru tvořily ženy 61 % a muži 39 % z celkového počtu respondentů.

Ukázalo se, že právě **Poradna pro osoby se ZP** je institucí, na kterou se nejčastěji lidé se zdravotním postižením obracují. Nadpoloviční většina respondentů uvedla, že jejich služeb využívá velmi často. Druhé v pořadí je poradenství u známých, přátel, kolegů a rodiny (přibližně ve 25 % případů). Jsme přesvědčeni, že takový druh „neformálního“ poradenství je nejdostupnější formou získávání informací, avšak bez záruky jejich správnosti a využitelnosti. Jistou roli zde může sehrávat také dostupnost poraden a s nimi spojené bariéry různého druhu, zejména v dopravě, financích a také

dány samotným zdravotním stavem člověka. Tento fakt může poukazovat na nedostatečnou informovanost v oblasti sociálního poradenství pro osoby se ZP i na rezervy v poskytování terénních služeb pro tyto jedince. Nejmenší četnost návštěv se naopak vyskytuje u občanských poraden, úřadů práce, krajských úřadů a jiného druhu poradenství. U občanských poraden se jedná jednoznačně o teritoriální dostupnost, resp. nedostupnost, protože nejsou zastoupeny i v menších městech. U krajů a obcí můžeme konstatovat, že nemají pevně zákonem stanovenou „přímou působnost“ poradenskou ve vztahu k osobám se ZP, vyjma úřadů práce (které ve vztahu k zaměstnávání osob se ZP působnost mají).

V souvislosti s četností návštěv byla zjišťována i spokojenost se službou OSP u jednotlivých poskytovatelů. **V tomto ohledu jsou uživatelé služeb nejvíce spokojeni se službami poradny pro osoby se ZP, kterou hodnotili**

průměrnou známkou 1,44 (na stupnici 1 – velmi spokojen, 5 – nespokojen). **V téměř dvou třetinách bylo hodnocení 1, tedy „velmi spokojen“.** Ostatní poskytovatelé výrazně zaostávají v hodnocení, což je ovšem ovlivněno i menším využíváním jejich služeb.

V oblasti zabezpečení z hlediska dostupnosti a kvality je u uživatelů nejlépe hodnocena služba OSP pro osoby se sluchovým a tělesným postižením (průměrnou známkou 1,83, resp. 1,92). Dále je to služba o osoby se zrakovým postižením (2,15). U poskytovatelů se nejlepší průměrné hodnoty v zabezpečení OSP pro osoby se ZP dočkalo poradenství u osob s tělesným postižením (průměrná známka 1,54). Za povšimnutí stojí hodnocení poradenství u osob se sluchovým postižením, které poskytovatelé staví až na předposlední místo, ovšem uživateli je hodnoceno nejlépe.

Osoby využívající služeb OSP preferují nejvíce formu osobní návštěvy v poradně a podle respondentů je nejkvalitnějším způsobem poradenství. Dále jsou vyhledávané poradenské publikace, které v preferencích předstihly i návštěvu poradenského pracovníka v místě bydliště či poradny na internetu. Je ale nutno přiznat, že poradenské publikace nesou informace povětšinou obecně

a odpovídají na často kladené otázky vystávající z řešení problémů v rámci poradenství. Nedovedou však interaktivně vyřešit konkrétní problémy osob se ZP. Nízké využití poraden na internetu (či nízká preference tohoto modelu poradenství) lze vysvětlit poměrně vysokým průměrným věkem a druhem postižení u respondentů (např. uživatelů příspěvku na péči je ve více než 75 % případech 65 a více let a právě tato generace internet využívá nejméně). Tuto skutečnost by měli mít na paměti mj. všichni „plánovači“ služby OSP, kteří jsou ve svých kancelářích „on line“ a internet je pro ně přirozenou součástí života. Pro značnou část obyvatel ČR tomu tak není. Teritoriální dostupnost služby OSP pro ZP tak zůstává důležitým úkolem.

Kromě „obecné“ spokojenosti jsme se zaměřili i na hodnocení poslední návštěvy v poradně. I ta byla hodnocena velmi kladně. Dostatečnost podaných informací byla hodnocena známkou v rozmezí 1 – 2 v 92 % odpovědí. Jestliže klienti hodnotili vztah poradce (ochota, srozumitelnost, věnování se), pak hodnocení „známkou“ 1 – 2 uvedlo plných 96 % respondentů. Pro srovnání můžeme uvést názor poskytovatelů OSP, kteří ohodnotili odbornou připravenost svých pracovníků průměrnou známkou 1,97 (známka 1 – 2 byla zastoupena v 81 % odpovědích).

Velmi důležitou oblastí v poskytování služby OSP je bezesporu její dostupnost. Podle průzkumu pro 78 % všech respondentů je poradna snadno dostupná veřejnou dopravou. Toto číslo se zdá být vysoké, nicméně 22 % respondentů musí využít automobil, aby se do poradny vůbec dostalo. Když vezmeme v potaz druh postižení, věk a zdravotní stav osob, které využívají služeb OSP, není to vůbec zanedbatelné číslo. V tomto ohledu je nutné ještě zohlednit fakt, že do průzkumu byli zahrnuti pouze klienti, kteří se již do poradny dostali. Pokud bychom do něj zařadili vzorek obyvatel pokrývající rovnoměrně Českou republiku, nepochybně by se dostupnost poradny prostředky MHD snížila. S tím se váže i průměrná vzdálenost od místa bydliště, která je dle našeho průzkumu přibližně 12,5 km. Nemůžeme ale tuto hodnotu vnímat pouze z hlediska absolutních čísel, při použití MHD nebo auta můžeme počítat s 20 minutami cesty a musíme brát ohled na případné přestupy a zastávky, což stěžuje samotnou možnost využití služby poradenství. Z pohledu poskytovatelů je překvapivě naplňování služeb OSP v oblasti dostupnosti veřejnými dopravními prostředky vnímáno jako „bezproblémové“ či velmi dobré (známkou 1 – 2 hodnotilo kladně dostupnost 84 % poskytovatelů).

V rámci výzkumné zprávy byl uveden i graf Českého statistického úřadu, který ukazuje míru zastoupení venkovského obyvatelstva. Je u nás několik desítek okresů, kde podíl venkovského obyvatelstva přesahuje 60 a více procent obyvatel regionu. Uvědomíme-li si, že poradny sídlí zejména ve městech, potom otázka dostupnosti (prostorové) poradny najednou vypadá jinak. Vezmeme-li v úvahu i kombinaci vyššího věku uživatelů služby – známe problémy s dopravní obsluhností vesnic u nás – a započítáme výše uvedené údaje o „internetizaci“ této generace, vidíme službu poradny zcela z jiného úhlu pohledu. Přesněji: kolik poraden pro OZP disponuje osobním automobilem? Kolik z nich má personální kapacitu provádět poradenství v místě bydliště? Kolik krajských úřadů má zpracovánu „mapu dostupnosti“ poradny pro všechny osoby s jednotlivými druhy zdravotních postižení?

Služba odborného sociálního poradenství pro osoby se ZP je bezpochyby jedinečným podsystémem modelu poradenství. Přes mínění některých představitelů veřejné správy se nedá plně nahradit a její zánik by vedl ke zhoršení situace řady občanů se zdravotním postižením. Je zřejmé, že respondenti z řad poskytovatelů budou „logicky“ vidět svou roli jako zásadní (viz následující tabulka).

Možnosti náhradního poskytování služby v požadované kvalitě (pokud by službu neposkytovali)	ano	ne	nevím
Nikdo takový není – služba by skončila	48	24	8

Nicméně připočteme-li i hodnocení respondentů (jen velmi malé využití služeb ostatních poradenských institucí), zjistíme, že s největší pravděpodobností je služba OSP při respektování všech problémů pro osoby s postižením nezastupitelná jiným druhem poradenství. Poskytovatelé služeb OSP jsou vybaveni přiměřeným počtem odborníků, kteří jsou vzhledem k reflexi poskytovatelů připraveni se dále vzdělávat. Vlivem jistého podfinancování služby a nejistotou v přidělování finančních dotací je ale limitován další obsahový i kvantitativní rozvoj.

Výsledky šetření ukázaly, že služba OSP pro osoby se ZP je v systému poradenství doposud neukotvena a některých oblastech nedostatečně definována. A to i přesto, že průzkum potvrdil absolutní potřebnost této služby z hlediska požadavků a specifických nároků skupiny osob se ZP. Specifika se týkají hlavně podmínek a zvláštností komunikace (zvláště u vybraných druhů zdravotního postižení) nebo specifické oblasti podpory (typický je systém dávek sociální péče dle vyhlášky č. 182/1991 Sb.). Výsledky průzkumu poukázaly na fakt, že uživatel sociální služby nejčastěji preferuje osobní návštěvu v poradně,

pokud je to možné vzhledem k bariérám v dopravě a aktuálnímu zdravotnímu stavu. Následně preferuje službu v místě bydliště. Vystává tedy požadavek na zajištění požadované služby rovnoměrně geograficky, a tím zajistit rovnoprávné možnosti osobám se ZP v přístupu ke službě. Běžný uživatel služby musí dojíždět v průměru více než 30 km. Z hlediska zaměření na jednotlivé druhy postižení je nejlépe v praxi naplněna potřeba poradenství pro osoby s tělesným a zrakovým postižením. Méně dostupné jsou služby pro osoby se sluchovým, mentálním postižením a duševním onemocněním. **Problémem může být také malé zaměření na poradenství pro osoby pečující.** Výsledky průzkumu prokázaly zejména následující skutečnosti. I při respektování všech problémů je služba OSP pro osoby s postižením:

- nezastupitelná,
- připravena pro další obsahový i kvantitativní rozvoj,
- stále nedostupná pro řadu osob s postižením,
- více či spíše podfinancovaná,
- vybavena přiměřeným počtem odborníků, kteří ovšem potřebují další vzdělávání,
- systémově stále neukotvená způsobem, který by zajistil její další nepřerušovaný rozvoj.

Souhrnná zpráva o provedeném průzkumu je zveřejněna v plném znění na webových stránkách APZP www.apzp.cz.

Pavel Bič, Výzkumné centrum integrace zdravotně postižených

Co je nového při leteckém cestování vozíčkářů

“Byli byste tak laskavi a pustili byste mou osobní asistentku z letadla ven, až přistane-me? Měla by být u vykládky mého elektrického vozíku, aby mi jej zase nepoškodili,” prosila jsem letušku, jakmile jsme se ocitli v letadle a ona se ke mně přiblížila.

Avšak ani stevard ani letuška mojí osobní asistentce z letadla vystoupit nedovolili, ačkoliv jsme je opakovaně (nejméně dvanáctkrát) a naléhavě upozorňovaly na nebezpečí, která hrozí tím, že osobní asistentka nebude u manipulace s vozíkem.

„Prosím vás, nebojte se, příslušný personál se v tom vyzná, vykládají elektrické vozíky několikrát denně!” odbyli mne rezolutně.

Ani naše důrazné poukazování na to, že každý vozík je jiný, takže je nutný dohled, je neobměkčilo. Tak došlo k tomu, že vozík byl neodborným zacházením poškozen.

Národní rada osob se zdravotním postižením (NRZP ČR) se stále častěji setkává se stížnostmi lidí cestujících letadlem, kteří kvůli těžkému zdravotnímu postižení ke svému pohybu používají elektrický vozík. Stává se jim totiž velmi často, že se jim vozík po přepravě v nákladovém prostoru vrací **více či méně poškozený**. Není divu, elektrické vozíky jsou velmi těžké (většinou nad 100 kg), není tedy snadné je překládat, mimo to se navzájem velmi liší (materiál, konstrukce), používat tedy nějaký standardní postup nelze. Navíc někdy je nutné vozík rozložit, odpojit pohonnou jednotku atp. a jakékoliv zacházení bez zaškolení s konkrétním vozíkem je velmi riskantní, a to i když se o to pokoušejí letištní technici.

Elektrický vozík je pro uživatele **naprosto nezbytný a není nikterak nahraditelný**, neboť vozíky jsou individuálně upraveny tak, aby bylo možné speciálním způsobem uspokojovat potřeby uživatelů (pročež je každý vozík úplně jiný). Když někdo vozíčkáři poškodí vozík, musí se k opravě obvykle odvézt do dílny. Pro osoby se zdravotním postižením je však každé vyřazení elektrického vozíku ohrožující hned trojím způsobem: **zdravotně**, protože postrádá-li člověk elektrický vozík, nemůže se hýbat, musí zůstat na loži a jeho zbytkové pohybové schopnosti velmi rychle upadají. Dále nemůže uplatnit ani minimum z dovedností **sebeobsluhy**, musí mu tedy pečující mnohem více pomáhat, což je náročné finančně i organizačně. A konečně nemůže vykonávat žádné z obvyklých aktivit, takže je například po tu dobu vyloučen ze vzdělávání, z práce apod., čímž utrpí přinejmenším společensky a někdy také finančně.

Vozíky jsou poškozovány špatným zacházením

NRZP ČR jednala s příslušnými subjekty, aby se začaly snažit o takovou změnu v předpisech, jež by umožňovala, aby v případě, že cestují lidé se zdravotním postižením, mohly při manipulaci s jejich kompenzačními pomůckami asistovat ty osoby, jež oni sami doporučí, protože mají odborný výcvik v konkrétních úkonech. Je totiž ku prospěchu personálu i lidí se zdravotním postižením, aby u manipulace s elektrickými vozíky byli **osobní asistenti** (doprovázející osoby), kteří s vozíky umí popojet, odpojit a zapojit baterii, vozíky alespoň částečně rozebrat i sesadit a vědí, kde je možné je uchopit při zvedání bez rizika, že se něco zničí.

Je zcela zbytečné, aby pouze pro rigidnost pravidel i nadále docházelo k poškozování elektrických vozíků. Je to škoda nejen materiální, ale i zdravotní

a morální. A to tím spíše, že k takovému poškození obvykle dochází na letišti Ruzyně, bez ohledu na dopravní firmu, zatímco na jiných letištích k tomu dochází výjimečně. Je to tím, že na jiných letištích provozní řády dovolují, aby člověk doprovázející uživatele vozíku, který umí s jeho vozíkem zacházet, směl být přítomný při nakládce a vykládce vozíku a mohl podrobně instruovat příslušný personál, případně zasáhnout.

Nový předpis umožňuje vozíky ochránit

Nakonec se dobrá věc podařila. Od 1. dubna 2010 nabyl na letišti Ruzyně účinnosti předpis „Postupy přepravy PRM cestujících (WCHC) se speciálním elektrickým vozíkem a s osobním asistentem vstupujícím na plochu letiště Praha – Ruzyně“. Společnost MaidPro Service, s.r.o., (dále jen MaidPro) pomůže zájemcům, aby jejich doprovod měl přístup i na letištní plochu. Je třeba o to požádat na **telefonních číslech 220 111 220 nebo 725 778 241** nebo na e-mailové adrese PRM@prg.aero v dostatečném předstihu (doporučená doba jsou 3 týdny, minimálně však 48 hodin) před plánovaným odletem/příletem. Objednávající musí nahlásit typ postižení cestujícího, orientační váhu vozíku, číslo letu, den odletu. Dále je nutné pro vystavení vstupní karty ponechat údaje o osobním asistentovi, telefonní kontakt na něho (pro případné operativní změny), čas, kdy se dostaví na letiště, a zda poleťtí, nebo nepoleťtí s cestujícím.

Pokud by z vážného důvodu společnost byla nucena **asistenci odmítnout**, musí zaslat písemně vyjádření s odůvodněním zamítnutí, a to nejpozději do sedmi pracovních dní po obdržení žádosti.

MaidPro zajistí veškeré **formality** a bude doprovázet osobního asistenta po celou dobu od vyzvednutí ve veřejné části až po dobu navrácení zpět do veřejné části terminálu. Osobní asistent musí mít při pohybu po ploše vždy oblečenou **reflexní vestu** (tu mu MaidPro zapůjčí).

Cestujícím se dále doporučuje koupit a využít pro přepravu vozíku vlastní **popruhy** a označit místa pro bezpečné uchycení vozíku.

Služba je zpoplatněná, neboť je nad rámec nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2006. Za první hodinu doprovodu se platí **350 Kč**, za každou další započatou hodinu 150 Kč.

Pokud vše proběhne dle pokynů osobního asistenta cestujícího, nenese společnost MaidPro Service, s.r.o., ani příslušná handlingová společnost odpovědnost za případné shledané poškození vozíku. Poškození totiž muselo být způsobeno během přepravy nebo v místě druhé destinace, kde se s vozíkem manipulovalo.

Jsou i další témata, o nichž je třeba jednat, například **používání toalety** na palubě, jež závisí na tom, aby se na WC vozíčkář dostal, tedy na umožnění jeho pohybu, dále o jejich umístování v rámci **zasedacího pořádku** atp. Vzhledem k tomu, že o těchto záležitostech rozhoduje mnoho subjektů, je nutné najít cesty, jak upravit pravidla a podmínky tak, aby všichni dotčení byli spokojeni. I v tom nabízíme všem dotčeným subjektům svou spolupráci. Očekáváme tedy, že tato naše iniciativa vyvolá odpovídající odezvu.

Jana Hrdá

Ohlédnutí za konferencí Bydlení (ne)jen pro osoby s zdravotním postižením

Na květen připravila Národní rada osob se zdravotním postižením ČR tradiční jarní mezinárodní konferenci s názvem Bydlení (ne)jen pro osoby s zdravotním postižením. Konala se ve čtvrtek 20. 5. 2010 v Kongresovém centru Praha a byla volným pokračováním série konferencí s názvem Bez bariér.

Záštitu nad akcí převzal ministr pro místní rozvoj Rostislav Vondruška. Partnery konference byly Úřad vlády ČR, společnost Endl+K, Nakladatelství UMÚN, Státní fond rozvoje bydlení, Unie zaměstnavatelských svazů České republiky, Kongresové centrum Praha a společnost APEX On-Line, která je generálním partnerem NRZP ČR.

Letošní konference se navrátila k tématu bydlení osob se zdravotním posti-

žením. Jak vyplynulo z názvu, cílem bylo seznámit účastníky jednak s problematikou sociální politiky bydlení a jednak s problematikou přístupnosti

BYDLENÍ (ne)jen pro osoby se zdravotním postižením

bydlení pro všechny. Pro přítomné byl zajištěn i simultánní přepis mluveného slova do českého jazyka a tlumočení do znakového jazyka.

Setkání zahájil předseda NRZP ČR Václav Krása. Po úvodním slovu následovala vystoupení partnerů konference. Alena Panáčková ze SFRB před-

nesla příspěvek o programu podpory sociálního bydlení, který připravil ředitel SFRB Jan Wagner. Viceprezident pro stavebnictví Unie zaměstnavatelských svazů ČR František Holec se ve svém příspěvku zabýval perspektivami bydlení pro osoby se zdravotním postižením, seniory, sociálně slabé, ale i pro rodiny s malými dětmi.

Následující vystoupení byla členěna do dvou bloků. V prvním zazněly příspěvky odborníků z našich vysokých škol, z Fakulty architektury ČVUT v Praze a Fakulty stavební Vysoké školy báňské v Ostravě.

První blok uzavřely mezinárodní příspěvky. Týkala se přípravy nové bezbariérové vyhlášky na Slovensku a projektu „Attans!“, který představila zástupkyně Švédské federace organizací osob se zdravotním postižením (HSO).

Po přestávce jsme byli seznámeni s opakujícími se

chybami při revitalizaci panelových domů a vyslechli jsme zajímavý příspěvek o problematice výtahů od sekretáře Unie výtahového průmyslu ČR. Závěr druhého bloku patřil problematice bydlení osob se sluchovým postižením a projektu cvičné kuchyně pro slabozraké v Karlových Varech.

Na konferenci se zaregistrovalo přes osmdesát účastníků. Program byl zaměřen nejen na informování osob se zdravotním postižením o vývoji přístupnosti bytových domů, ale byl určen i pro odbornou veřejnost a pracovníky veřejné a státní správy. Téma konference přilákalo velké množství posluchačů a z diskuse s vystupujícími vyplynuly zajímavé myšlenky, které upozornily na další specifika a neřešené problémy v oblasti bydlení nejen pro osoby se zdravotním postižením, ale i pro seniory, pro rodiny s dětmi nebo pro sociálně znevýhodněné občany.

Nejdůležitějším vzkazem z konference by dle mého

názoru měla být slova viceprezidenta UZS Františka Holce, který apeloval na pracovníky ministerstva pro místní rozvoj, aby nepodceňovali problematiku přístupného bydlení pro všechny, nevyčleňovali některé skupiny obyvatel stavbou speciálních bytových domů nebo neomezovali možnost bydlení v přirozeném prostředí.

Další informace o konferenci, program a příspěvky přednášejících naleznete na stránkách www.nrzp.cz.

Na závěr mi dovoluji, bych Vás pozvala na další konferenci, kterou pro Vás Národní rada osob se zdravotním postižením ČR v letošním roce připravuje. Uskuteční se na podzim v rámci doprovodného programu veletrhu Medical Fair Brno 2010. Bude již tradičně zaměřena na dopravu a ponese název **Město bez bariér**.

Dagmar Lanzová

Informační kampaň k digitalizaci televizního vysílání dále pomáhá zdravotně postiženým lidem

Tisková konference k informační kampani pro OZP. Zleva: tiskový mluvčí digitalizace Rostislav Starý, předseda Národní koordináční skupiny pro digitalizaci Zdeněk Duspiva, projektový manažer informační kampaně pro OZP Jiří Mánek a ředitel odboru regionálních služeb NRZP ČR Jiří Vencel.

Národní rada osob se zdravotním postižením ČR přispívá již od konce roku 2008 k realizaci informační kampaně k přechodu na digitální televizní vysílání, která je zacílena na osoby se zdravotním postižením. Na samém počátku to byl podíl na zpracování koncepce a struktury jednotlivých prvků informační kampaně, následně již přímé zapojení krajských koordinátorů NRZP ČR v Praze, Středočeském, Plzeňském a Karlovarském kraji. V roce 2009 přispěly naše aktivity v uvedených oblastech k bezprostřední informovanosti a pomoci pro několik tisíc osob se zdravotním postižením.

Páteří informační kampaně zůstává bezplatná telefonní linka 800 90 60 30 a internetové stránky www.digitalne.tv. Kampaň pro osoby se zdravotním postižením je řízena občanským sdružením Trianon Čechy a má několik dalších navazujících a specifických prvků. Těmi jsou blind friendly internetové stránky, informační semináře a informační střediska nebo i specifické tiskoviny a pomůcky. Pro rok 2010 byla například vyrobena i brožura o digitalizaci v Braillově písmu pro nevidomé nebo DVD s video-návody, jak zapojit různé typy set-top boxů na různé televizory či jak přidat do sestavy videorekordér. Instruktažní videa jsou profesionálně tlumočena do znakové řeči pro neslyšící a je možné je také

zhlédnout na internetových stránkách naší části informační kampaně pod adresou www.ozp-digitalne.cz. Měsíce duben, květen a červen byly v informační kam-

pani zaměřeny na jižní Čechy. Na Budějovicku, Vimperku a Táborsku k 30. 6. 2010 ukončují své analogové vysílání vysílače Kleť, Mářský vrch a Radimovice. Díky aktivitám jihočeské koordinátorky NRZP ČR Hany Matlasové se nám podařilo spojit úsilí s regionálními centry pro zdravotně postižené a prohloubili jsme zde již tradiční dobrou spolupráci. V těchto centrech jsme pak otevřeli celkem devět informačních středisek a s přičiněním jejich pracovníků uspořádali informační semináře v Českých Budějovicích, Táboře, Strakoncích, Písku, Prachaticích, Českém Krumlově, Jindřichově Hradci a ve Vimperku. Fotografie ze seminářů, ale také několik videorozhovorů je možné zhlédnout opět na www.ozp-digitalne.cz.

Měsíce červenec, srpen a září budou v informační kampani patřit Ústeckému kraji a Brno–městu. I zde se chystá série seminářů a otevřeme dalších deset informačních středisek. Proto bychom za koordinátory celého procesu rádi popřáli kolegům Jaroslavu Slavíkovi, krajskému koordinátorovi NRZP ČR v Ústeckém kraji, a Leoši Spáčilovi, krajskému koordinátorovi v Jihomoravském kraji, do práce při digitalizaci mnoho sil a spokojených, dobře informovaných klientů.

Jiří Mánek, Trianon Čechy, o.s.

odpovědný manažer informační kampaně pro OZP

Jiří Vencel – ředitel odboru regionálních projektů NRZP ČR

Jiří Mánek na semináři v Táboře

s univerzitními středisky v Plzni, Liberci, Hradci Králové

Dny otevřených dveří: 1. 9., 20. 9. 2010

Škola pro celý svět

Metropolitní univerzita Praha, o.p.s.
Dubečská 900/10, 100 31 Praha 10 - Strašnice
tel.: 274 815 044, 274 821 235, www.mup.cz, info@mup.cz

Bc. • Mgr. • PhDr. • Ph.D.

BAKALÁŘSKÉ STUDIJNÍ OBORY:

- Anglophone Studies
- Mezinárodní obchod
- Mezinárodní vztahy a evropská studia
- Veřejná správa
- International Relations and European Studies
- Humanitní studia
- Průmyslové vlastnictví

DOKTORSKÉ STUDIJNÍ OBOR Y:

- Mezinárodní vztahy a evropská studia
- International Relations and European Studies
- Mezinárodní a regionální vztahy v průmyslovém vlastnictví

MAGISTERSKÉ STUDIJNÍ OBOR Y:

- Anglophone Studies
- Asijská studia a mezinárodní vztahy
- Mezinárodní vztahy a evropská studia
- Evropská studia a veřejná správa
- International Relations and European Studies
- Mezinárodní a regionální vztahy v průmyslovém vlastnictví

- **Přípravné jazykové kurzy na mezinárodně uznávané zkoušky**
- **Kurzy češtiny pro cizince**

ŠKOLA BEZ BARIÉR – program pro studenty s tělesným postižením

Z redakční pošty

Dobrý den,
chtěla bych ve vašem časopise veřejně upozornit na příkladnou spolupráci NRZP ČR s občany z Českých Velenic. Na NRZP ČR jsem se obrátila s prosbou o vyřešení situace, která nastala při rekonstrukci chodníků v našem městě. Rekonstrukce byla provedena v rozporu s platnou vyhláškou č. 369/2001 Sb. a pro starší občany, ZTP a vozíčkáře byla zcela nevhodná a nebezpečná. Hrozilo převržení invalidního vozíku a sjetí do silnice. Ano, takový byl příčný sklon chodníku po rekonstrukci!

Úloha byla nelehká, a to přesvědčit, že se musí znovu předělat, a pěkně od základu, právě dokončená rekonstrukce chodníku. Prostě Kocourkov!

Dnes mohu říci, že nemožné se podařilo. Děkuji Ing. Dagmar Lanzové, pracovníci NRZP ČR, která osobně přijela do Českých Velenic situaci zhlédnout a po celou dobu mě odborně písemně vedla, takže moje stížnosti určené pro orgány mající co dočinění s touto zpackanou rekonstrukcí byly trefné a odborné. Nebýt této spolupráce, tak nevím. Přeji si, aby všem „bojovníkům“ za bezpečné a bezbariérové prostředí např. z Jindřichova Hradce, Černošic a spousty dalších měst vyšly radnice také vstříc.

Vladislava Bednářová, České Velenice

ZNÁTE TUTO PALETU? JE TO LOGO UMĚLCŮ MALUJÍCÍCH ÚSTY A NOHAMA

Umělci malující ústy a nohama jsou lidé, kteří úrazem, nemocí či vrozenou vadou ztratili tvořivou schopnost rukou. Mnozí z nich jsou upoutáni na lůžko či invalidní vozík. Ve svém každodenním životě jsou závislí na pomoci druhých lidí. Tito lidé se však nevzdali a navzdory svému osudu rozvíjejí svůj umělecký talent a malují neobvyklým způsobem. Štětec vedou ústy nebo nohou. Najdeme je po celém světě, vědí o sobě, jsou členy – nebo stipendisty – Celosvětového sdružení malířů malujících ústy a nohama se sídlem v Lichtenštejnsku. Zakladatelem Sdružení byl pan Erich Stegmann, umělec malující ústy (od svých dvou let byl po nemoci ochrnutý na obě ruce). Byl velmi nadaný a měl velký organizační talent. Sám zpočátku kontaktoval lidi se stejným postižením v různých částech světa. Počet jeho „kolegů“ rostl a dal vzniknout výše jmenovanému Sdružení malířů v roce 1956.

Postupně pod vedením Sdružení vznikala ve více než 40 zemích světa nakladatelství, která v jednotlivých zemích tyto malíře představují veřejnosti. V roce 1993 vznikly nakladatelství i ve střední Evropě – Polsku, Maďarsku a České republice.

Na celém světě znají lidé malíře malující ústy a nohama hlavně z pohlednic – přání. Umělci představují své práce v podobě vánočních a velikonočních přání, přání ke slavnostním příležitostem a v kalendářích.

Sjednocujícím motivem a cílem těchto umělců bylo a zůstává ukázat veřejnosti, že ani člověk s postižením není v životě pasivní, ale tvoří, pracuje dle svých možností jako všichni ostatní lidé. Snaží se v životě prosadit, pro druhé něco vytvořit, být také užitečný.

Nakladatelství, samostatně či se Sdružením, organizují pravidelně výstavy jejich obrazů - obrazů plných optimismu a radosti. Když máme možnost vidět, jak jsou obrazy vytvářeny, většinou si intenzivněji uvědomíme skutečné a pravé hodnoty života.

Na území České republiky práci těchto malířů představuje Nakladatelství UMÚN s.r.o., se sídlem v Liberci. Nakladatelství UMÚN se nezaměřuje jen na malíře malující ústy a nohama, ale kontaktuje i jiné spoluobčany s tělesným postižením. Do své činnosti a práce při přípravě zásilek přednostně zapojuje lidi s postižením. Dává jim zejména příležitost domácí práce, která je jimi velmi vyhledávaná.

Vedle nabídky práce pro lidi s handicapem Nakladatelství UMÚN podporuje některé sociální projekty zaměřené na zlepšování začlenění těchto lidí do běžného života. Jedná se zejména o projekty zaměřené na poskytování osobní asistence a péče pro lidi s postižením. Svými příspěvky Nakladatelství podporuje nákup vozidel se speciální úpravou pro vozíčkáře v Praze i v jiných městech České republiky. V Praze přispívá na provoz bezbariérové dopravy, kterou zabezpečuje Národní rada zdravotně postižených ČR.

Takto Nakladatelství UMÚN naplňuje a uskutečňuje myšlenku, kterou prosazoval zakladatel Sdružení malířů pan A. E. Stegmann již v 50. letech 20. století. Zapojit lidi s postižením dle jejich možnosti do práce a umožnit jim vydělávat peníze vlastním přičiněním.

Potěšte se také vy některými obrázky zmíněných umělců!

Generální partner NRZP ČR

APEX
ON-LINE a.s.

VYDAVATEL: Národní rada osob se zdravotním postižením ČR, Partyzánská 1/7, 170 00 Praha 7, TELEFON: +420 266 753 421, fax: +420 266 753 420, E-MAIL: nrzp@nrzp.cz • ODPOVĚDNÝ REDAKTOR: Jan Khol (khol@seznam.cz) • REDAKČNÍ OKRUH: Václav Krása (v.krasa@nrzp.cz), Patrik Nacher (patrik.nacher@seznam.cz), Jan Hutař (j.hutar@nrzp.cz), Jana Hrdá (janahrda@centrum.cz), Michal Dvořák (m.dvorak@nrzp.cz) • VYDÁVÁNÍ povoleno Ministerstvem kultury ČR, zapsáno do evidence periodického tisku pod číslem MK ČR E 13338 • vydáváno za finanční podpory Úřadu vlády České republiky • NEPRODEJNÉ • zveřejněné názory nemusejí být v souladu s míněním redakce, ručí za ně autoři článků
Generální partner NRZP ČR – APEX on-line a.s.

www.nrzp.cz